

Bijdrage van de Gezondheidsdienst voor Dieren aan het rondetafelgesprek met de Vaste Kamercommissie LNV d.d. 12 juni 2008 over invasieve exoten

ir. P.J.M. Wever, 11-6-2008

Werk van GD relevant in het kader van de nota

Deze reactie van de GD is gebaseerd op ervaring met monitoring van diergezondheid. Het gaat hierbij om het signaleren van het optreden van diergezondheidsproblemen in de veehouderij, welke niet eerder in Nederland zijn voorgekomen en / of die aanmeldingsplichtig / bestrijdingsplichtig zijn. De GD is hierbij het meldpunt waartoe de mensen die dagelijks met vee omgaan (veehouders, dierenartsen) zich kunnen wenden om diergezondheidsproblemen waar men 'niet uitkomt' te helpen duiden. Door de bijdrage die zo wordt geleverd aan het oplossen van gezondheidsproblemen ontstaat een goed overzicht van de diergezondheidssituatie in Nederland en is er een goede kans dat 'nieuwe' diergezondheidsproblemen snel worden gesignaleerd. Hiermee heeft LNV overigens invulling gegeven aan de Motie Waalkens / Ter Veer. Indien een probleem in breder verband van belang lijkt te zijn voor de sector of als volksgezondheid in het geding lijkt, dan stelt GD de opdrachtgevers voor de monitoring hiervan in kennis en wordt gezamenlijk beoordeeld welke actie ingezet moet worden. Actie kan variëren van afwachten, tot nader onderzoek instellen, tot voorlichting tot elimineren. Afhankelijk van de in te zetten instrumenten kunnen verschillende partijen een rol spelen: LNV, VWA, bedrijfsleven, CVI, GD e.a..

Terecht wordt in de nota vastgesteld dat voor dierziekten een goed functionerend signalering- en eliminatieprogramma bestaat. De evaluatie van de crisisfaciliteit voor dierziekten zoals die was aangekondigd in de Nationale Agenda Diergezondheid en thans wordt uitgevoerd, is van grote waarde om het bestaande programma weer aan te passen aan (verwachte) nieuwe omstandigheden. Ook versterking van de aansluiting tussen signalering in de volksgezondheid en signalering in de dierhouderij en versterking van de monitoring van gezondheid in wild (via inrichting van het Dutch Wildlife Centre), zijn zeer waardevolle aanvullingen op de bestaande infrastructuur

Opmerkingen bij de nota

1. De nota straalt uit dat LNV voor het beleid ten aanzien van invasieve exoten een zelfde benadering kiest als voor diergezondheid. Gezien de problematiek lijkt GD dit passend.
2. GD ziet implementatie van het voorgestelde beleid ook als van belang voor het eigen werkveld. Invasieve exoten kunnen immers ofwel via voeders (geen exoot, maar vergelijk Jacobskruiskruid) ofwel als drager van ziektekiemen een risico vormen voor de diergezondheid. GD meent dat het van belang is dit element nadrukkelijk mee te nemen in het beoordelingskader op grond waarvan wordt bepaald welke actie wordt ondernomen t.a.v. (mogelijke) invasieve exoten.
3. De afbakening van het beleid tot soorten die alleen met behulp van menselijke activiteit Nederland kunnen bereiken lijkt zeer kunstmatig. Ook exoten die op eigen kracht Nederland bereiken behoren naar mening van GD onder het beleid te vallen. Vecto gebonden ziekten bijvoorbeeld kunnen Nederland bereiken door uitbreiding van het leefgebied van de vector als gevolg van klimaatsverandering. Door toepassing van een zelfde beoordelingskader op dergelijke exoten als op exoten die met behulp van de mens Nederland binnen komen kan de best mogelijke actie worden ingezet.
4. Inrichting van het COIE met genoemde taken en benutting van de PGO's lijkt GD een zeer goede en duidelijke aanpak voor signalering en risico-analyse. Het COIE zal hiervoor duidelijk zichtbaar moeten zijn, snel moeten kunnen reageren op signalen en ook terugkoppelen wat met de signalen is gebeurd. Dit betekent wel dat er voldoende armslag zal moeten zijn in kwantitatieve en kwalitatieve zin, maar ook dat er sprake moet zijn van een goede taakafbakening en dat dubbeling van taken moet worden voorkomen.
5. GD meent dat de nota minder duidelijk is in het beleggen van de verantwoordelijkheden rondom te ondernemen actie. Wie besluit tot actie over te gaan? Wie creëert de juridische en financiële basis voor te ondernemen actie? Wie is eindverantwoordelijke en heeft de benodigde bevoegdheden voor het voeren van commando over de uitvoering van acties? In de nota worden veel betrokkenen genoemd, maar wie doet wat en mag wat doen? Als snelle actie nodig is, mag hier geen onduidelijkheid over bestaan. Scenariostudies, opstellen van draaiboeken en oefening kan behulpzaam zijn om die duidelijkheid te creëren.
6. In de nota wordt een plaagriscio-analyse genoemd als instrument om invoerrisico's van exoten vast te stellen. Deze PRA zal worden toegepast op bekende invoerstromen. Een internationaal netwerk waarin uitwisseling van informatie plaatsvindt over nieuwe introducties kan ook een bijdrage zijn voor potentiële plagen waarop een risico-analyse zou moeten worden toegepast. Inrichting van dit netwerk zou een stap kunnen zijn na de vorming van de structuur in Nederland.